

«La millor aigua de taula»

Les gasoses en pols, o litinoides, van ser molt populars dècades enrere

Una caps de Litinoïdes Serra, de Reus | Todocoleccion.net

Si no ho heu fet encara, **cal que visiteu la seu del Col·lectors club** de Reus, en ple barri del Carme. En **Joan Carles Llop** hi guarda **mil i un tresors**, molts dels quals de temps passats. Recentment, a través dels perfils del grup a les xarxes, hi ha fet córrer una **caixa llauna de Litinoïdes Serra, en què s'hi pot llegir que és "la millor aigua de taula"**. El seu consum, dècades enrere, va ser molt popular arreu. Ara, però, i bé si encara se'n pot trobar en alguns establiments, ha caigut pràcticament en l'oblit.

Les "lithinés" del doctor Gustin

Les **gasoses en pols** van ser un dels primers mètodes que molts van tenir, a casa, per accedir a les aigües carbonatades, tal i com fa constar Sílvia Isabal a la seva recerca *La historia antigua del sifón y los demás refrescos*. **Les va inventar, al segle XIX, el francès M. Fèvre**, que les comercialitzava en **dos sobres**: en un hi havia l'acidulant; l'altre contenia el gasificant. S'havien de barrejar amb un líquid, i s'hi podia afegir sucre o xarop. El resultat era una refrecant beguda de taula.

Posteriorment, els sobres **es van començar a vendre igualment a les farmàcies**, en part pel negoci que suposava però també per la bona acollida dels consumidors. Es van posar a l'abast dels clients, segons com, per les seves suposades **propietats medicinals**. Cadascú, a banda, hi podia aportar el seu toc personal, fos un **edulcorant, unes gotes de llimona o altres**. Anys més tard, fins i tot hotels i restaurants en servien. Més endavant, els sobres es van passar a

conèixer com **aigua de litines**.

Litines, de fet, ve de les lithinés del doctor Gustin, cèlebres arreu de l'Estat durant la primera meitat del segle passat. Servien, segons la publicitat que se'n feia, "per preparar la millor aigua mineralitzada efervescent" i es representaven amb el dibuix d'una bella dona tot sostenent el productes, sobre la bola del món. El seu contingut en liti, es va apuntar, era "beneficiós" per tractar algunes dolències i malalties.

Antoni Serra i Pàmies

Pel seu preu raonable i per la bona acceptació, dels sobres es va passar a altres envasos, com **llaunes o pots**, més aviat pensats per al gran consum. Posteriorment, es van popularitzar tota mena de gustos, tals com **anís, maduixa, poma, taronja o plàtan**, entre altres. La catalana Espumol granulat, per part seva, va comercialitzar la marca Sidral i els seus dosificadors.

En clau local, les litinoides Serra les devem a **Antoni Serra i Pàmies** (Valls, 1859 - Reus, 1929), comerciant d'origen humil que va deixar l'Alt Camp per obrir una farmàcia a l'actual carrer de les Galanes, per després anar-se'n al raval de Santa Anna amb la plaça de Catalunya, on hi ha haver la Farmàcia Ornosa.

El negoci de Serra va prosperar i va establir un laboratori als afores, a la carretera de Castellvell. A banda de les litinoides, Serra va elaborar el tònic *Enofosforina*, l'analgèsic *Hipsedan* i el *Formitrol*, un antisèptic.